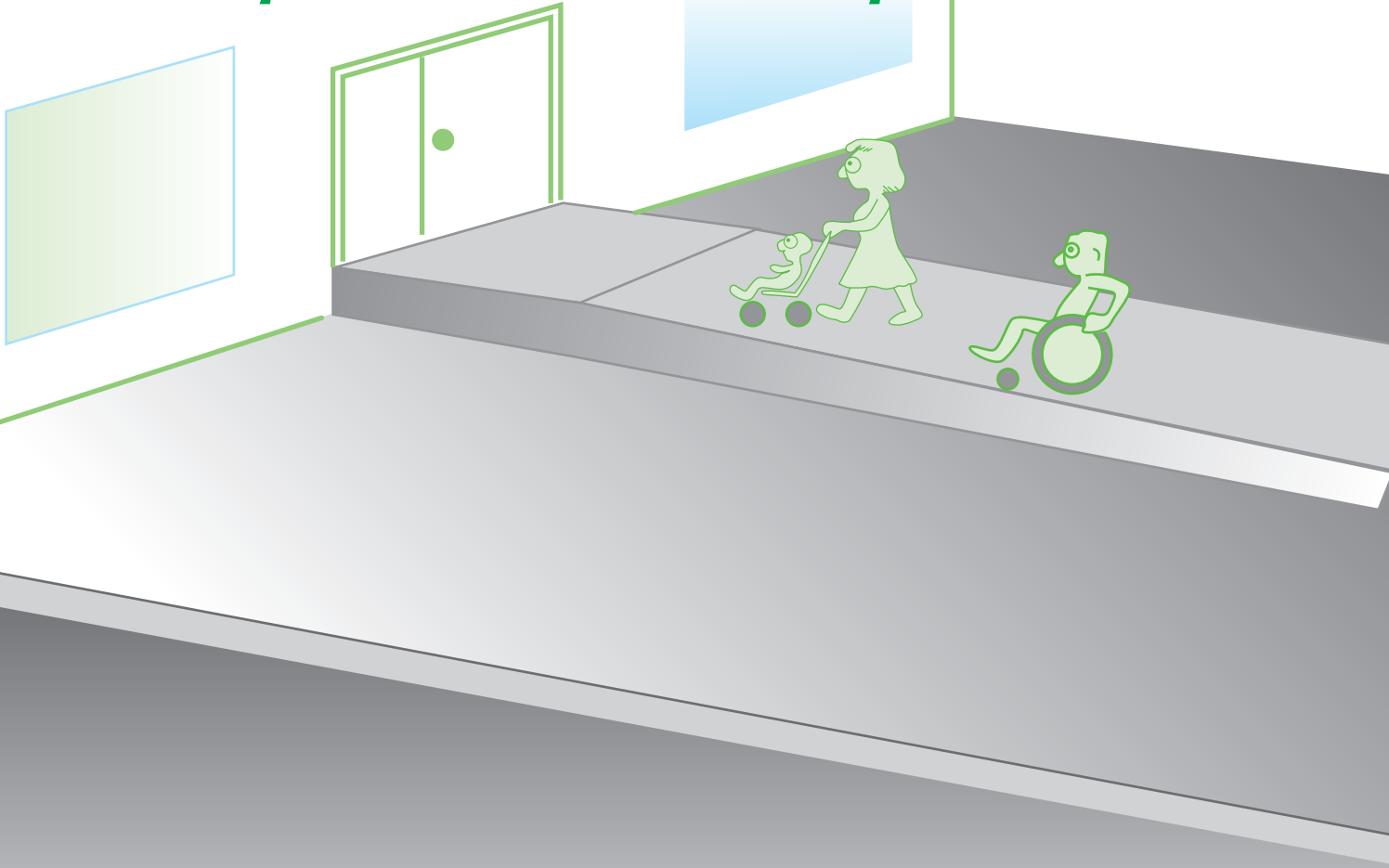

ÇANKAYA BELEDİYESİ

BİNA YAPIMINDA ARANACAK ULAŞILABİLİRLİK KOŞULLARI

ÇANKAYA BELEDİYESİ BİNA YAPIMINDA ARANACAK ULAŞILABİLİRLİK KOŞULLARI

İçerik : Eser ATAĞ / Çankaya Belediyesi Başkan Yardımcısı
Sayfa Düzenlemesi : Jülide KÖKCÜ / Çankaya Belediyesi Basın Yayın Müdürlüğü - Grafik Tasarım
Tarih : Aralık 2011

SUNUŞ

Kentlerimizde inşa edilen yapılara erişimde şimdiye dek sadece sağlam insanlar düşünölmüştür. Toplum yaşamında önemli bir oran oluşturan engelli kişiler ise insan onuruna yakışmayacak biçimde taşınarak binalara girmek zorunda kalmış, asansörsüz binalar nedeniyle zemin kattaki konutlarda yaşamaya zorlanmıştır.

Oysa, bir yapının herkes için ulaşılabilir olması temel bir insan hakkı ve yapılı çevrenin temel özelliğidir. Herkes yaşama, çalışma ve eğlenme konularında aynı hakka sahiptir. İnşa edilen yapıların, sadece sağlam insanların standart özelliklerine göre yapılması adil değildir. **Hareket kısıtlılığı olan yaşlı, bebek arabalı, baston ve tekerlekli sandalye kullanan, kronik hastalığı bulunan, elinde yük taşıyan tüm kişiler başkasının yardımına ihtiyaç duymadan ve güçlük çekmeden** tüm yapılara ulaşabilmelidir. Kısacası toplum yaşamındaki herkes bağımsız olarak yaşam alanlarına ulaşabilmelidir.

Binalara insanların erişimini kısıtlayan başlıca engeller şöyle sıralanabilir:

- Bina giriş merdivenleri (rampa olmaması)
- Gereksiz basamaklar
- Ağır ve zor açılan kapılar
- Dar koridor ve kapılar
- Kapılarda bulunan eşikler
- Kaygan yer kaplamaları
- Merdiven ve rampaların kenarında tırabzan ve küpeşte olmaması
- Bina içi ve çevresinde yetersiz aydınlatma (az görenler için önemlidir)
- Dar olduğu için girilemeyen ve kullanılmayan tuvaletler
- Asansörün bulunmaması ya da merdivenle çıktıktan sonra ulaşılabilen yarım kat bağlantılı asansörler
- Uygun yükseklik renk ve malzemede yapılmayan elemanlar (işaretsiz cam kapılar, yüksek kumanda düğmeleri, kavranamayan kapı kolları, vb.)

Tüm bu engeller, esasında bina yapımcılarına hiçbir ek bir maliyet getirmeden, sadece başlangıçtaki doğru projelendirme ve evrensel bilginin kullanılması ile kaldırılabilir.

Çankaya Belediyesi bu önemli sorundan hareketle, gerek yasal gereklilikler, gerekse insan hakkı niteliği nedeniyle ruhsat verdiği ve denetlediği tüm binalarda bundan böyle **asgari erişilebilirlik koşullarının aranması** yönünde bir uygulamayı yaşama geçirme kararı almıştır. İmar ve Şehircilik Müdürlüğü proje ve yapı denetim ekipleri, bu kılavuzda belirtilen ölçü ve nitelikleri de bundan böyle bina projelerinde ve denetimlerinde arayacaktır.

Bina yapımcılarına, bu konuda gösterecekleri duyarlılık için teşekkür ederiz.

Çankaya Belediyesi
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü
Aralık 2011

ÇANKAYA BELEDİYESİNCE RUHSATLANDIRILAN BİNALARDA MİMARİ PROJE VE YERİNDE DENETİMDE ARANACAK ULAŞILABİLİRLİK KOŞULLARI

Bina Giriş Yolu

- Binanın kot aldığı yoldan bina ana giriş kapısına kadar olan bölümde basamak ya da merdiven yapılmayacak, bu yol uygun eğimde rampa ile bağlanacaktır.
- Teknik zorunluluklar nedeniyle bina giriş yoluna merdiven yapılması durumunda, merdivenin yanına en fazla %8 eğimde, kaymaz malzemedir, en az 1 metre genişliğinde standartlara uygun özelliklerde rampa yapılacaktır.
- Bina girişlerindeki merdiven ve rampaların her iki yanında 90 cm yüksekliğinde tırabzan yapılacaktır.

Kapılar

- Bina ana giriş kapısı net genişliği en az 100cm olacaktır.
- Ana giriş ve iç kapılarda eşik bulunmayacaktır.
- İç kapı genişlikleri en az 90 cm olacaktır.
- Kapı kolları kolay kavranabilecek özellikte olacaktır.

Merdiven ve Asansörler

- Asansör koşulu olan binalarda yapılacak asansör kabininin dar kenarı 110cm ve derinliği 140cm den az olmamak koşulu ile kapı genişliği en az 90 cm olacaktır. Asansöre ulaşan yol üzerinde basamak ve merdiven yapılmayacaktır.
- Merdivenlerin her iki yanında kolay kavranabilecek özellikte ve 90 cm yüksekliğinde tırabzan ve küpeşte olacaktır.

Ortak Tuvaletler

- Alışveriş merkezi, çarşı, pasaj, yurt, eğitim tesisi, vb. umumi binalardaki ortak tuvaletlerden en az biri hareket kısıtlı kişilerin kullanımına uygun ölçülerde olacaktır (en az 1,50m x 1,60m). Tuvaletin kabin kapısı dışa açılacak, kapı genişliği 90 cm. den az olmayacak, klozetin çevresinde sağlam monte edilmiş tutunma barları yapılacak, lavabo altında tekerlekli sandalyelinin girebileceği alan bulunacaktır.

Yer Kaplamaları

- Bina giriş yolu, rampa, dış ve iç merdivenler ile ıslak hacim yer döşemelerinde kullanılacak malzeme kaymaz özellikte olacaktır.

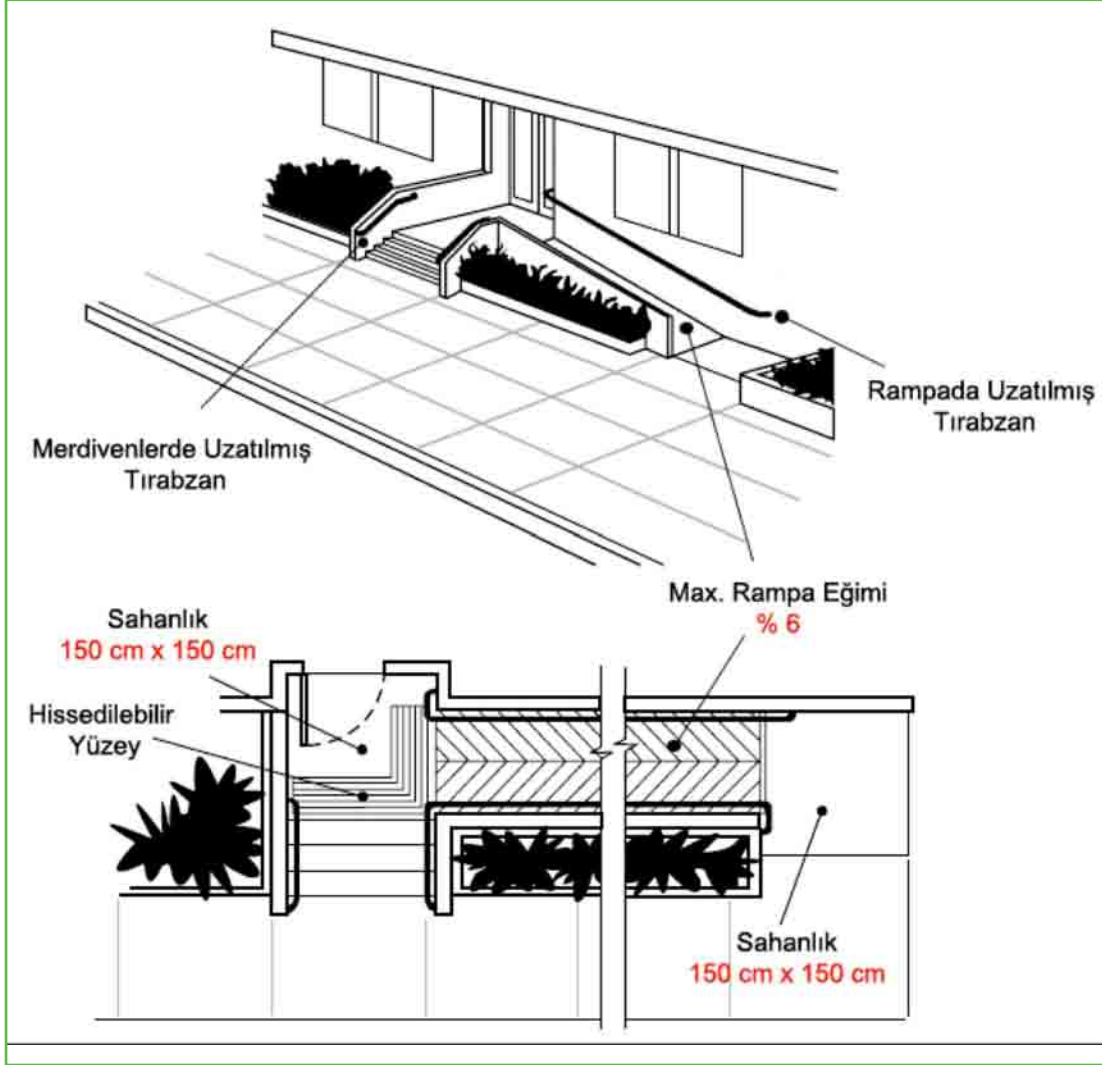
Baş Kurtarma Yüksekliği

- Merdiven, yaya yolu ve tüm iç mekânlarda baş kurtarma yüksekliği en az 220 cm olacaktır.

Otopark Rampası

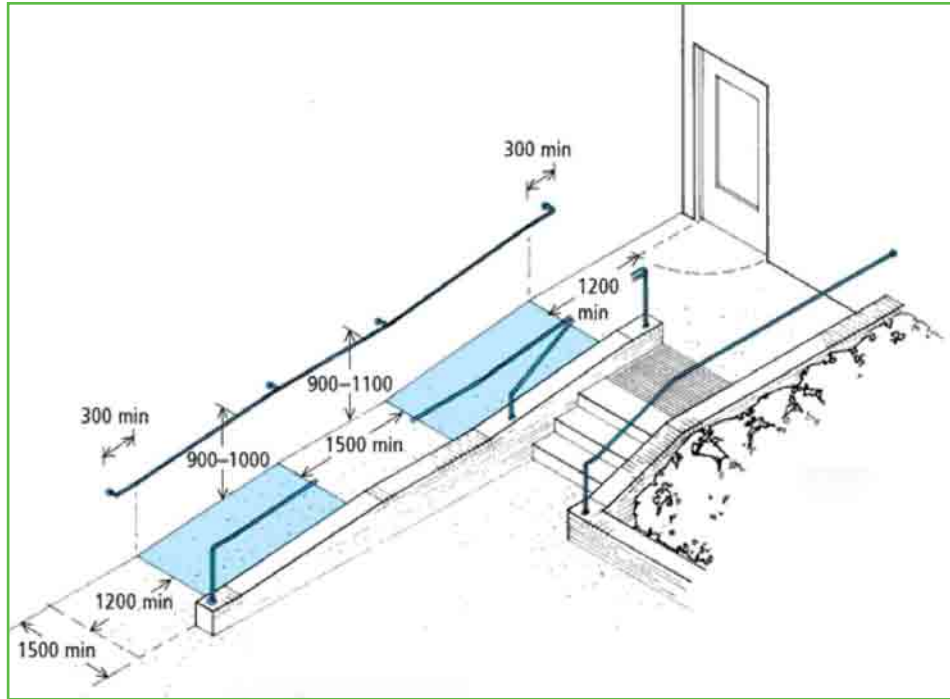
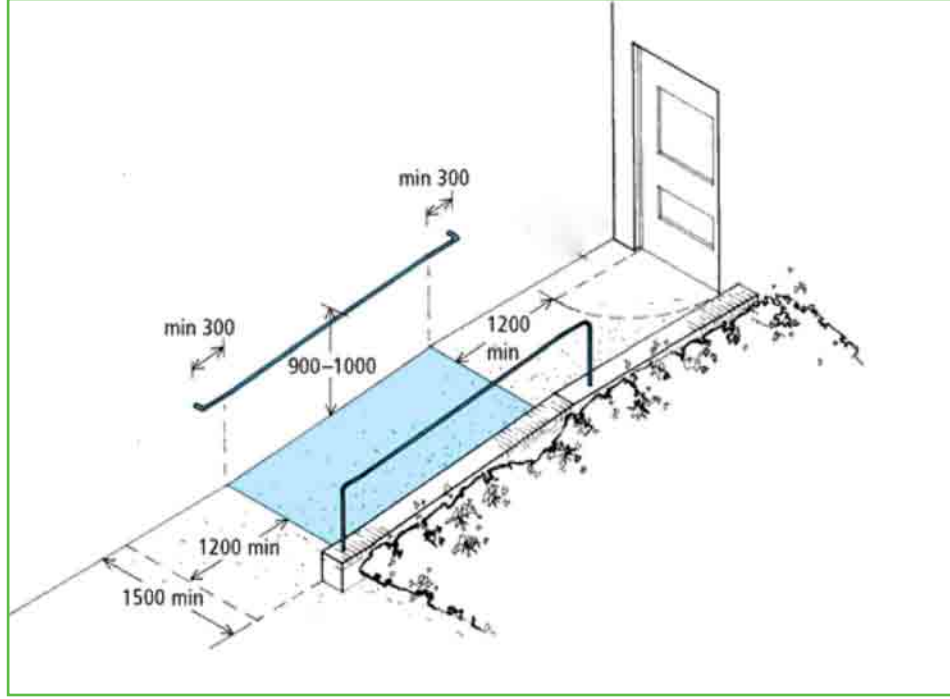
- Bina otopark rampası hiçbir biçimde parsel sınırı dışındaki kaldırım üzerinden başlamayacak, yan parsel kaldırımını ile arada kot farkı ve basamak oluşturulmayacaktır.

Örnek Bina Girişi Çözümleri

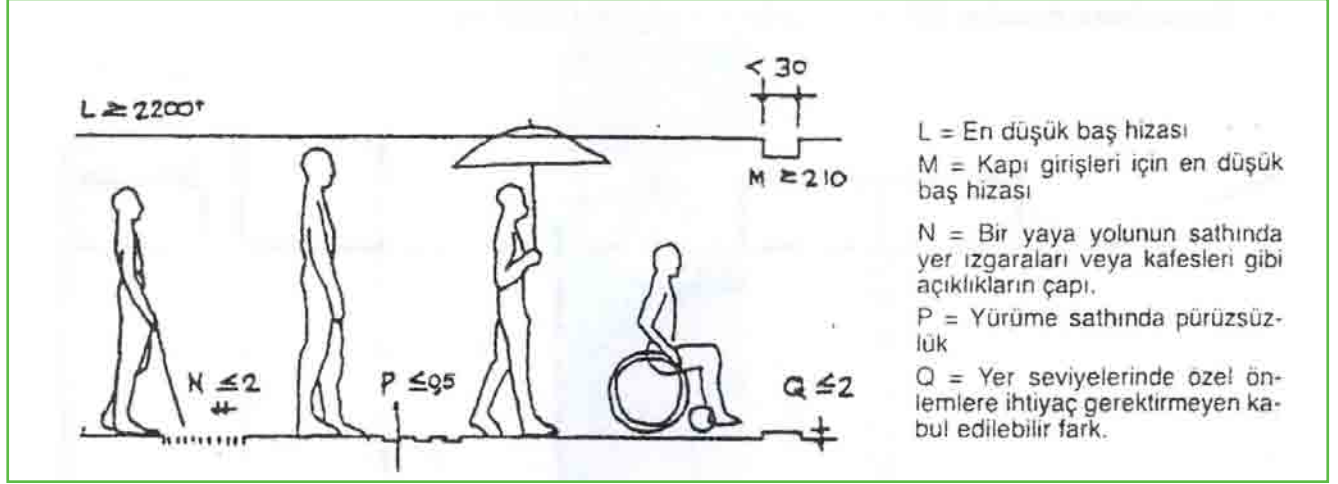

Yapılacak rampalar en fazla %8 eğimde, en az 100 cm genişliğinde ve kaymaz malzemeden olmalıdır. Rampaların başlangıç ve bitişlerinde tekerlekli sandalyenin durup manevra yapabileceği ölçüde sahanlık olmalıdır. Rampa kenarlarında 90 cm yüksekliğinde korkuluk bulunmalı, korkuluğun tutunma barlarının çapı 5 cm'yi aşmamalıdır.

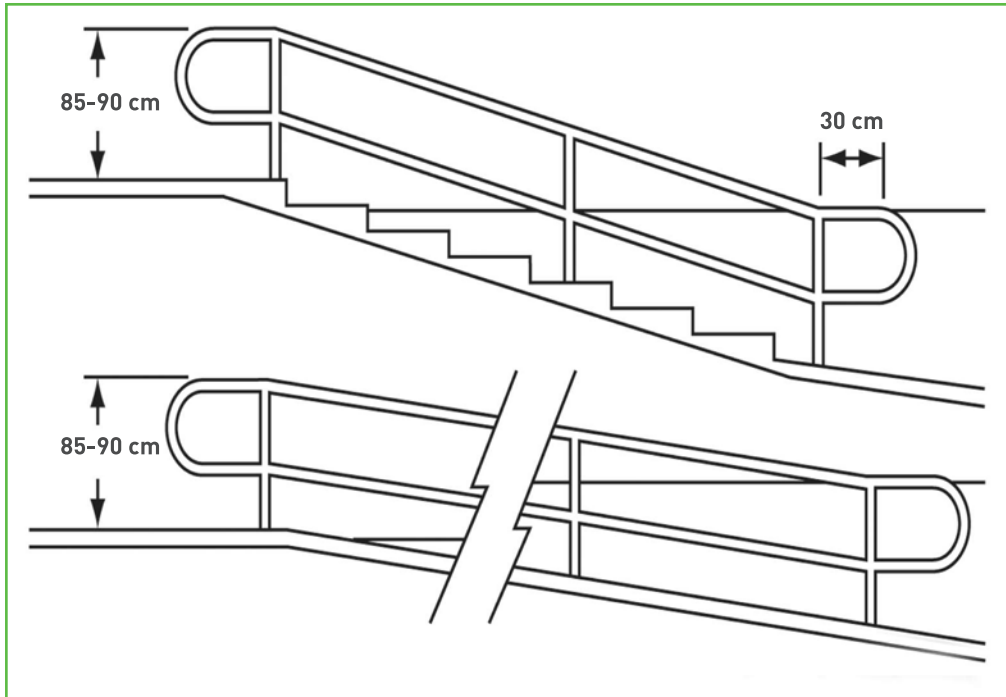
Örnek Bina Girişi Rampası Çözümleri

Baş Kurtarma Yüksekliği ve Yerdeki Pürüzsüzlük

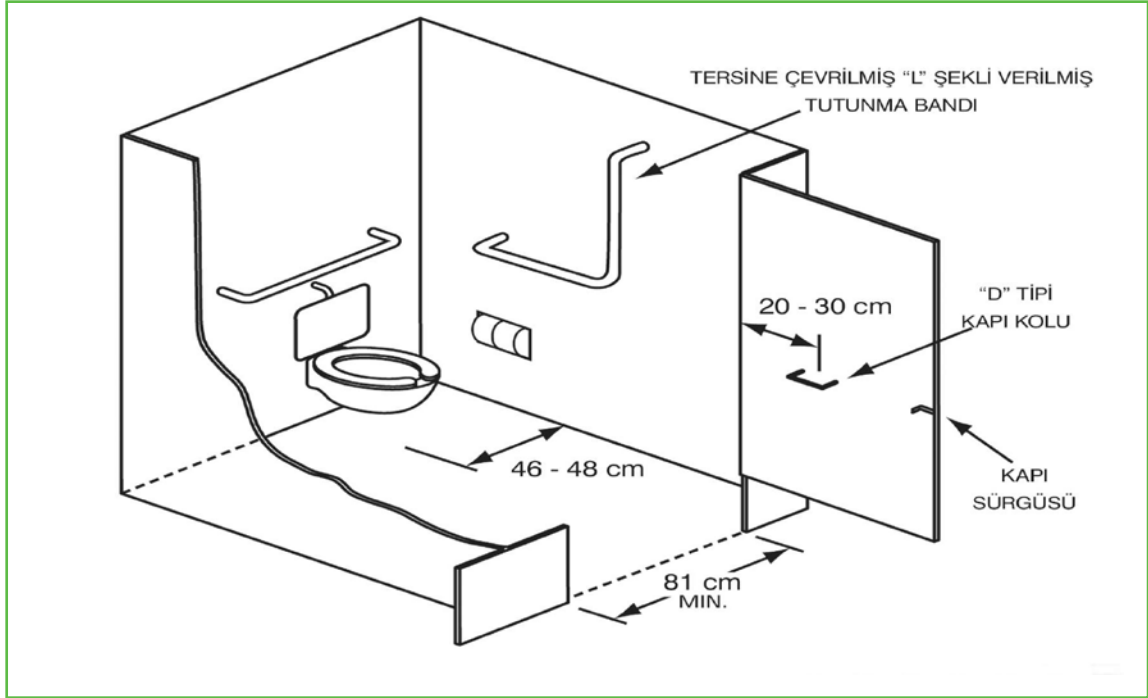
Merdiven ve Rampalar İçin Tırabzan Örnekleri

Tutunma barlarının yüksekliği 85-90 cm arasında olmalı, merdiven bitişlerinde 30 cm. daha devam etmelidir.

Tuvalet Düzenlemesi

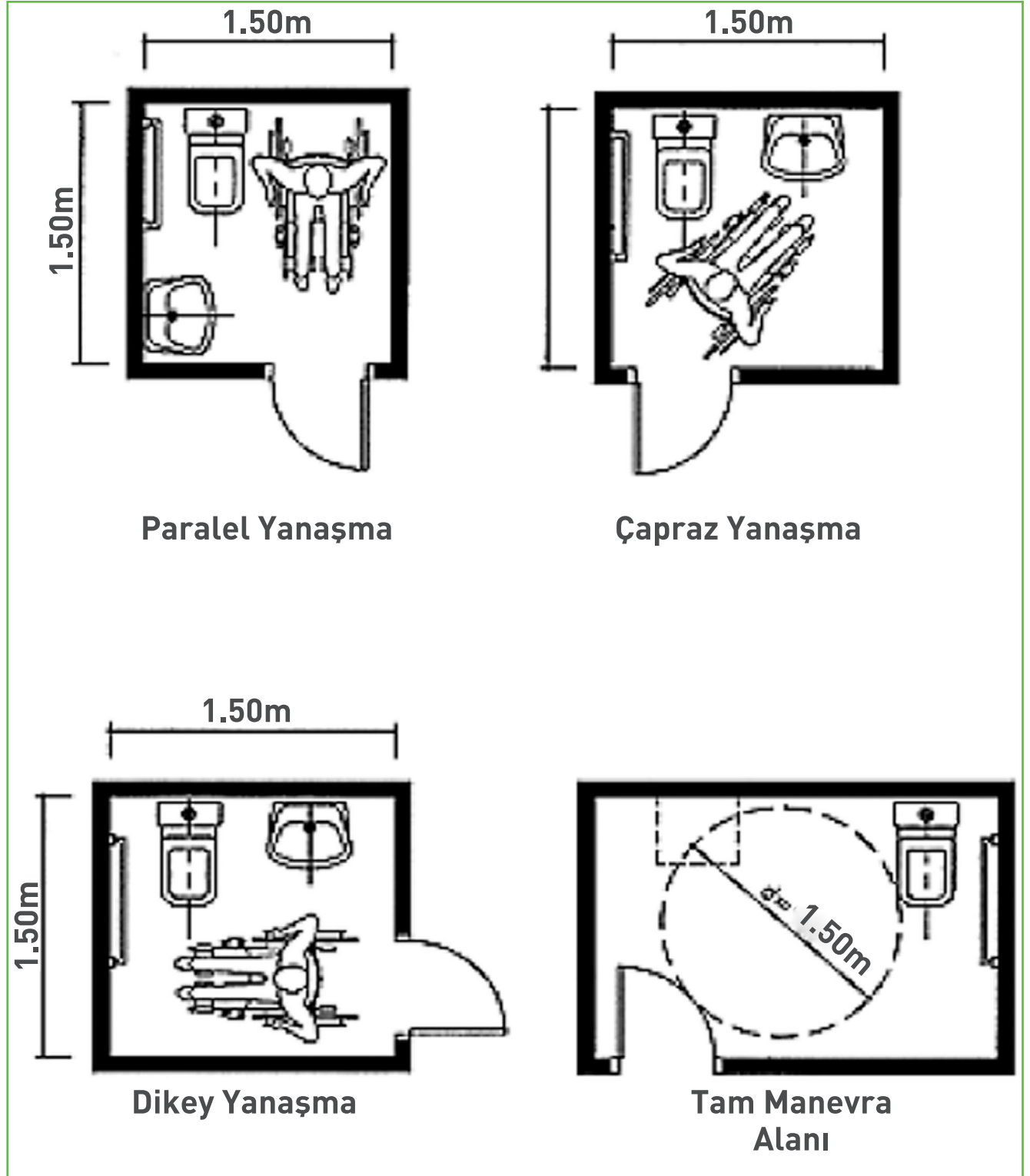
Engellilerin de kullanabileceği tuvaletlerde giriş kapısı en az 80 cm net geçiş genişliğine sahip olacaktır. Tuvalet kapısı dışa açılacak biçimde ve eşiksiz olacaktır. Tuvalet içinde tutunma barları bulunacaktır. Klozet ve lavabo önünde tekerlekli sandalye kullananlar için yeterli hareket alanı bulunacaktır. Yer döşemesi kaymayan özellikte seramik malzeme olacaktır.

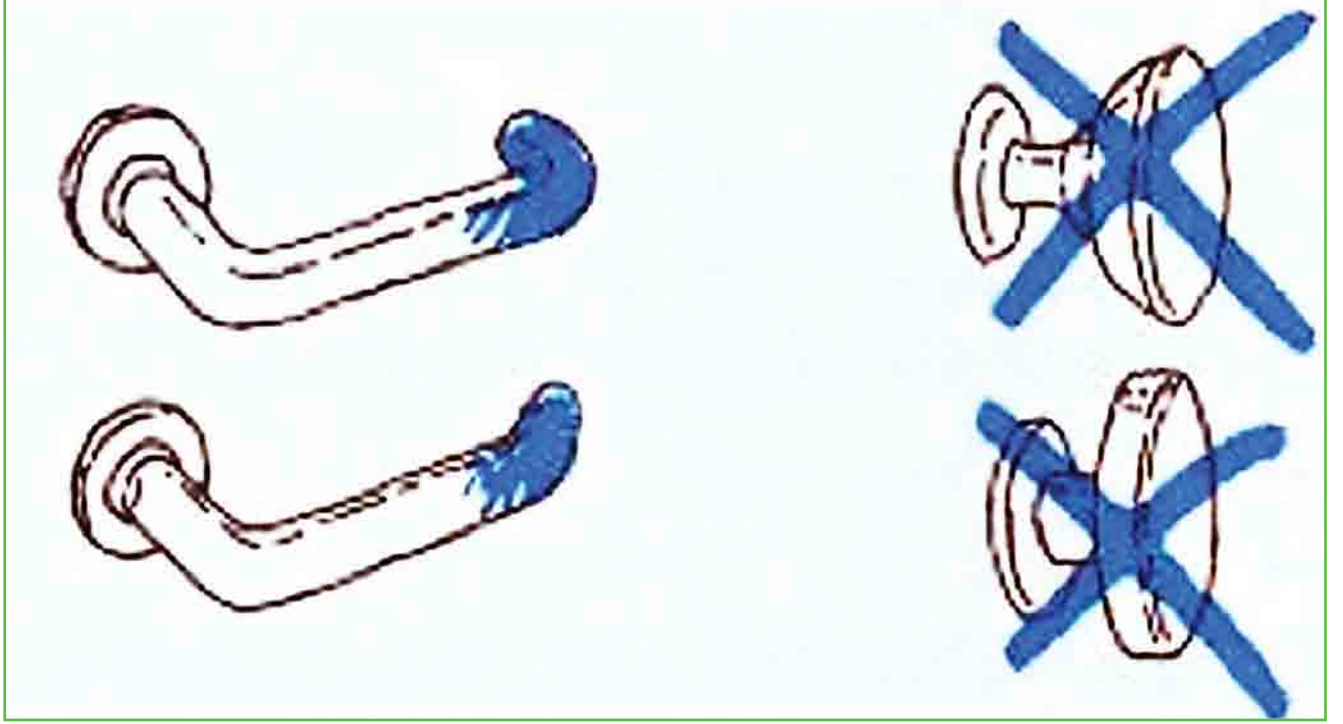

ULAŞILABİLİRLİK İÇİN ÖRNEK ŞEMALAR

Örnek Tuvalet Düzenlemeleri

Örnek Kapı Kolu

Kavrama sorunu olan ve döndürme hareketini yapamayacak durumda olan yaşlılar, el rahatsızlığı olanlar ve çocuklar için "L" biçiminde kapı kolları kullanılmalıdır.

YANLIŞ UYGULAMALAR

Bina giriş yolu ile kaldırım arasında basamak oluşturulmuş. Yanlış bir uygulama.

Kaldırımdan başlamak üzere eğimli bir yol ile düzayak giriş sağlanabileceken, bu yapılmayarak ana giriş önüne merdiven yapılmış. Yanlış bir uygulama.

YANLIŞ UYGULAMALAR

Zeminin kaygan malzeme ile yapılması engellilerin yanı sıra sağlam kişilerin de kayarak düşmesine ve sakatlanmalara yol açmaktadır.

80cm den dar kapılar tekerlekli sandalyeli için geçişi engeller.

YANLIŞ UYGULAMALAR

Tamamen yanlış eğim ve yanlış malzeme ile yapılmış bir giriş rampası.

Kaygan malzeme ve gereksiz basamak yapılmış bir ıslak hacim 6rneği.

YANLIŞ UYGULAMALAR

Otopark rampası parsel sınırı dışından başlatılmış ve komşu parselde arada kot farkı oluşturulmuş. Tehlikeli ve engelli bir kaldırım örneği...

Yapılamayan düzenlemeler engelli kişileri bağımlı kılmaktadır.

DOĞRU UYGULAMALAR

Doğru ve engelsiz bir bina girişi dzenlemesi... Kaldırımından bina ana giriş kapısına kadar engelsiz erişebiliyor.

Merdivenin yanında uygun eğimde yapılmış bir rampa.

DOĞRU UYGULAMALAR

Merdivenin yanına yapılmış standartlara uygun bir rampa.

Merdivenin yanına yapılmış standartlara uygun bir rampa.

DOĞRU UYGULAMALAR

Düzayak bir bina girişi.

Doğru bir otopark girişi örneği.

DOĞRU UYGULAMALAR

Engellilerin de kullanabileceği umumi tuvalet örneği.

Kapı girişleri eşiksiz olmalıdır.

ÇANKAYA BELEDİYESİ
"Yeni Toplumcu Belediye"

